

Konstantin Leontjev

NOĆ U PČELINJAKU

Ogled

Kako je prijatno u malom pčelinjaku po letnjoj žezi! Kao da ovo mesto usred lipove šume nije za svoje pčele izabrao običan mužik već neki stari sedi mudrac, ili kao da je tu nekad davno boravio dobri čarobnjak, koji je ostavio taj netaknuti kutak ljudima za uspomenu na vreme kad su na zemlji živeli mudraci i čarobnjaci!

Sočne lipe su svojim hrapavim stablima ocrtale gotovo pravilan krug oko male poljane; u proleće, kad je toplo, vetar s njihovih krošnji snosi na nju medeni miris njihovog cveća; pored same kolibe, pogdegdje oblepljene ilovačom, uz pleter se privio šipak i zanosno širi otud miris svojih cvetova (na nekom pitomijem mestu niko ga ne bi ni primetio!).

A košnice – radost dobrog Pahoma – zbog kojih su ovde i lipe i koliba i šipak – ukrašavaju poljanu obraslu gustom travom. Pahom nije hteo da izgubi tu travu, pa reče svojoj kćeri Paraši:

– Čuj me, curo! Sutra, čim svane, ti i ja ćemo se odvesti u pčelinjak da kosimo travu. Ni je to šala, četiri vrste treba da se vozimo. Ja ću da kosim, a ti za mnom grabuljama kupi travu... Posao će samo da klizi...

Pošto je to rekao, Pahom se promeškolji ispod gunja, okrenu ka zidu i zaspa.

Paraša se probudila rano. Njen otac je već uprezao konja.

– Ponesi krčag kvasa: zadržaćemo se tamo! – doviknu joj iz dvorišta.

Paraša stade sipati kvas.

– De sačekaj – reče mati – daj da ga začepim krpom... E tako! Uzmi hleba... i krastavaca... ili bolje sačekaj, idem ja da ti nabere.

A Paraši se nikako nije išlo u pčelinjak.

Dva dana ranije se u selu Kutajevu, kao i svake godine, održavao vašar za blagdan Kazanjske Bogorodice. Tu se sjatilo mnogo sveta odasvud – iz Molčanovke, iz Pečora, iz Velikih vrhova...

Kad se završila liturgija, svi su izašli iz crkve. Nebo je ujutru bilo oblačno, potom se razvedrilo, i narod je živnuo: neko se u crvenoj košulji opružio na travu kraj spoljne priprate, pa se sunča; neko se šeta po vašaru, tamo gde se prodaju jagode, medenjaci i orasi. Prodavac kožarske robe je postavio svoju tezgu u hladovini iza gospodskog ambara, i gomila dece, umivene za ovu priliku, tiska se pred njegovim kaiševima i opasačima.

Gologlava Mordovka u jarkonarandžastom kaftanu razmeće se pred ruskim momcima svojim bezbrojnim i vešto upletenim kivicama na potiljku; a oni prolaze pored nje gegavim hodom, i nijedan ne propusti priliku da je ljubazno lupne pesnicom.

Među skupinama ljudi vrzma se neki sluga u belom žaketiću, s licem nalik onome na portretu poznatog basnopisca Lafontena.

Šarenilo, vriska razigrane dece. Prepirke na taljigama pretvorenim u tezgje, rzanje konja vezanih iza taljiga, i ko zna šta još – Bože, kako je veselo!..

Kako da mužik koji je ceo dan radio ne uživa u takvom slavlju?

Paraša je uživala više od svih. Nije ona badava obukla svilene ružičaste rukave, novi sarafan i stavila na glavu crvenu maramu sa samo jednim iskrzanim rubom, koju joj je četiri godine ranije, raznežen njenom detinjom ljupkošću, poklonio stari gospodar kad ju je sreo iza vrta dok je čuvala patke.

Ali čak i da taj iskrzani rub nije bio brižljivo sakriven, čak i da je umesto svilenih rukava imala obične zatrapezovske,¹ svejedno bi bila lepša od svih u toj vašarskoj gunguli. Nisu bez razloga mnogi seoski momci ćutke kružili oko nje ili pak zapodevali s njom razgovor bez ikakvog posebnog razloga.

Kad je, zajedno sa svojim drugaricama, posmatrala skromni ples plavokosog Mordovca u tamnoj cicanoj košulji, ovaj nije mogao a da svaki čas ne doleti do nje; neko vreme bi nečujno trupkao opancima ispred njenih nogu, čime ju je na svoj način priznavao za kraljicu vašara, potom bi je dostojanstveno pogledao i nastavio da tužno topoće po zemlji uz zvuk frule pokrovskog² čobanina.

Čak je i iskusni Lafonten uprljao svoje pantalone, pošto je uporno skakutao po prašini kraj bunara kom je ona prišla.

Ali vredelo je uprljati pantalone; posebno su lepe bile Parašine oči: crne, velike, prekrivene blistavom suznom opnom, koja je mnogo obećavala. I nije tačno da seljaci ne znaju šta je ženska lepota.

Mnogi oženjeni muškarci, neosetljivi na njenu belu put i rumene obraze, koji se jako cene u seoskoj svakodnevici, gde su zdravlje i snaga najveća vrednost, govorili su joj – ko dobroćudno, ko sa izvesnom zlobom:

– E! eh, lepojko! Odavno ti je vreme da se udaš.

– Ma kakvi... – odvrtila bi Paraša. – Još sam mlada. Što da žurim?

Lepa kakva je bila, a tog dana ju je crvena marama činila još lepšom nego inače, stajala je iza bunara, u senci koju je na livadu bacala crkva.

Naokolo posedaše i polegaše druge devojke; jele su orahe i kojekakve šumske bobice.

Oko bunara su se neprestano jatili ljudi – neko da bi utolio žeđ, neko da bi bio tamo gde su i drugi.

Ubrzo je i Paraša ožednela. Uzela je cimentu i zahvatila vodu iz vedra.

– Daj i meni da se napijem vode, lepa devojko, crvena maramo! – začula je nečiji glas iznad svoje glave.

Okrenula se i pružila cimentu.

Iza nje je stajao visok plavokos momak u zelenkastom pamučnom ogrtaču i crvenoj košulji.

On skide šešir, popravi kosu i – pošto je, po svoj prilici nehotično, stavio ruku na njeno rame – počeo halapljivo da pije vodu iz cimente.

Potom je toplo pogleda i reče joj:

¹ Zatrapezovske – od grube tkanine koja je dobila ime po vlasniku fabrike Zatrapezovu, u kojoj se proizvodila. (Prim. prev.)

² Iz sela koje se zove Pokrovsko. (Prim. prev.)

– E baš ti hvala – od srca! Sad mi je mnogo lakše!

I udalji se.

– Odakle je ovaj mali? – upita Parašu jedna mrgodna, još mladolika seljanka.

– To je najmista³ iz Velikih vrhova – reče neko od onih što su ležali na zemlji. – Unajmio ga je Fedosej da služi vojsku...

– Fedosej? Mora da je momak uzeo mnogo para?

– A što ne bi? On je već drugi kog Fedosej unajmljuje. Kad je prošli put bila regrutacija, unajmio je znaš kakvog mužika iz grada da ide umesto njegovog Ljoske!

– Mužika-a? – tužno upita starica koja je, sva nevesela, u tom času prišla bunaru.

– Mužika-a, mužika? – oponašajući je, ljutito ponovi momak koji je pričao o Fedoseju.

– To sam onako rekao!.. Taj najmista je zapravo bio zanatlija, ali veliki bečar, sve je pare proćerdao. A i ovaj je, verovatno... Kažu da su onog ubili na Kavkazu.

– Ubili! O, gospode bože! – prošaputa starica još tužnije.

– Pa naravno, ubili su ga! – nastavi momak. – Ali zato, kako se provodio... Kakve je košulje nosio... Sve od francuskog cica... Dođe u Pečore na vašar i krene da igra s mužicima u novac, izgubi tri rublje, pa kad drekne: „Ma šta ima da igramo u pare! Donesite nam piva i vina... Častim sve! Svima plaćam piće...“ Mužici, naravno, srećni! Kako ne bi bili! Nije prosto znao kuda pare da dene. Kupuje medenjake, štapiće, baca ih deci! A kad se napio – rasplakase... „Zbogom dobri ljudi, idem u krvavi rat... tamo ću i kosti ostaviti!“ Tako je bilo.

– Eh, eh – odmahujući glavom, ponavljala je starica.

Paraša je čula samo početak tog razgovora; saznala je ko je taj lepi plavokosi momčić. Već je odavno sedela u spoljnoj priprati s jednom mladom ali mrzovoljnom seljankom čiji je muž bio u vojsci i koja je s vremena na vreme živela prilično veselo; Parašu je majka mnogo puta prekorevala zbog toga što se druži sa Uljanom, iako je Uljana bila njihova bliska rođaka.

Nedugo potom i najmista se obreo u priprati.

– Oklen ste? – upitao je mrgodnu Parašinu rođaku i legao na zemlju.

– Ko? Mi?

– A ko drugi? Ne valjda ja? Svašta!..

– Iz Pečora. Eno, vidi se naša crkva kraj šumice...

– Tako znači! Pa onda ispada da se vraćamo istim putem. Je l' ti ova devojka sestra ili neka rođaka?

Paraša okrenu glavu od njih.

– Bila sam udata za njenog strica...

– Znači, obudovela si?

– Nisam! On je u vojsci!

– Oho! A ti se, sigurno, provodiš?

Uljana ga udari pesnicom po ramenu.

– Uljana – najednom reče Paraša. – Hajdemo kod tetke Darje Ivanovne.

I odmah zatim ustade. Ustade i Uljana, ali tek što su prišle taljigama na kojima je Darja Ivanovna prodavala medenjake, najmista se ponovo našao kraj njih.

³ Tako se u Nižegradskoj guberniji zovu mladi ljudi koji idu u vojsku umesto drugih. Oni od bogatih seljaka uzmu manju ili veću svotu i često proćerdaju novac još pre nego što stupe u službu. To je ono što se kod nas u Kalugi zove *slani lovac* ili jednostavno *lovac*. (Prim. prev.)

– Što si opet prišao? – šapatom ga upita Uljana. – To nije pametno, veruj mi... Eno, gledaju nas naše pečorske žene.

Najmista joj ništa ne odgovori, nego se bečarski nalakti na taljige, izvadi iz džepa kožni novčanik i obrati se staroj Darji sledećim rečima:

– Poštovana... de odmeri nam funtu svoje robe.

– Kakve želiš medenjake, rođo, obične ili s nanom?

– Može i s nanom... Svejedno je! Samo da su slatki.

I zazvecka novcem.

Starica odmeri jednu funtu. Najmista dade nekoliko medenjaka Uljani; ova ih stade uvezivati u maramu.

– Daj i ovoj devojci – šapnula mu je u naletu rodbinske ljubavi (ona je njegovu ljubaznost pripisivala svojoj neodoljivosti).

Paraša se nije nećkala; sa osmehom je primila poklon i, blago pocrvenevši, stavila medenjake u nedra.

– E, a sad idi... – zausti Uljana.

– Uh, kakva si! – odgovori joj najmista. – Zar ne smem da vas ispratim?

– Zašto ne bi smeo? Smeš... Ali sad se odmakni... Gledaju nas žene. Ti kreni pravo, a mi ćemo okolnim putem; naći ćemo se na drumu. Ili ćemo te sačekati kraj mlina... A sad idi!

Najmista je poslušao i ode. Paraša se malo nagnula u stranu i dugo ga je pratila pogledom dok se probijao kroz šarenu i bučnu svetinu, koja se pre podneva već prilično raspojasala.

– Nego, Uljana, šta ćemo ako neko vidi da on ide s nama – upitala je nešto kasnije.

– Ma šta se brineš? Pa niko neće pomisliti da ti oćijukaš s njim... A i šta možemo da radimo: da ga oteramo s drumu? Čovek ima pravo da ide svojim putem, a to što nam se pridružio – šta tu ima, dosadno mu je, hoće da razgovara. Hajde, evo, oteraj ga s drumu... Ne možeš, je l' tako?

Paraša se smiri.

Nekoliko sati kasnije najmista ih je ispratio do sela, ali, na veliko Uljanino iznenađenje, sve vreme je razgovarao s Parašom.

Koračali su širokim putem, iza seoskih bašti, koje su se pružale tik do retkog brezovog drvoreda. Ubrzo je Uljana, donekle ozlovoljena, skrenula u svoj povrtnjak i nestala na stazi koja se gubila u visokoj i gustoj konoplji. Nekoliko trenutaka kasnije Paraša je videla kako Uljana otvara stražnji kapidžik i ulazi u dvorište svog svekra. Kapidžik se zatvorio sa škripom. Paraša i najmista ostadoše sami. Parašin otac je živio na zapadnom kraju sela, tako da im je ostajalo da zajedno prođu pored još desetak dvorišta.

Najmista priđe Paraši i stavi joj ruku na rame.

– Reci mi kako se zoveš.

– Praskovja...

– Eh, Paraša, Paraša! Baš si lepa i stasita!..

Paraša se osmehnu.

– Ti si još pristaliji od mene!

– Ma šta ti je? Mnogo si lepa, Paraša. Evo, danas sam te prvi put video, a kao da si me začarala... Časna reč! Malopre me, na trgu, mužici iz Vrhova zovu da se kartamo u novac – ma kakvi!.. Nemam volje, sve me neka sila vuče ka tebi! Hajde, daj mi da te poljubim.

Paraša je izbegla poljubac.

– Šta to radiš? – reče. – Šta ti je? Mani me... Pa ovuda prolaze ljudi iz našeg sela... Eno vidi – idu starice... Pusti me, moram kući! Iđi...

– Kakve starice? Pogledaj gde su! One od starosti ništa ne vide... Ah, sunce moje! Neću te pustiti! Hajde da sedimo malo ovde kraj šupe... Niko nas neće videti od konoplje... Zaista, pogledaj kako je ovde zgodno! Ništa se ne vidi...

Paraša je pokušavala da se otrgne. Starice su se približile.

– Ta pusti me! Što si takav? Pusti me, molim te.

– Dobro, ako želiš, pustiću te... Ali sutra budi ovde predveče, pre nego što se smrači.

– Doći ću, neka mi se ruke osuše ako ne dođem! Pusti me...

Najmista je pusti.

Paraša je održala reč, i sutradan je predveče bila kraj šupe, iza konoplje... Čučala je i plevila travu. I najmista je, za svaki slučaj, seo na zemlju. Tu im je bilo vrlo zgodno: sa drumu se ništa nije videlo, zaklanjali su ih konoplja i hmelj, koji je, poput mreže, prelazio sa obližnje vrbe na šupu i širio se po njenom slamenom krovu. Paraša je čvrsto zatvorila vratanca na ogradi oćevog dvorišta, i stare škripave šarke bi ih neizostavno upozorile na nailazak opasnosti.

Dugo su razgovarali; neću pisati o čemu i kako – ali potkraj razgovora Paraša prestade pleviti i zamisli se. On joj je, kao što se moglo očekivati, naobecavao kule i gradove.

– Evo pogledaj kakav sam plećat i stasit – rekao je. – Sigurno će me odmah uzeti u gardu. Moj stric je narednik u gardi... I eno, strina se nosi kô gospođa! Eto tako! Ja ću se onda oženiti tobom, pa ćeš se i ti tako nositi...

Uglavnom, Paraša je pružala sve slabiji otpor; najzad je stisnula zube i rekla mu da će sutra, zajedno sa ocem, skupljati seno u pčelinjaku i da će ostati tamo preko noći.

Najmista se zadovoljio tim posrednim pozivom, i to u pravi čas, pošto je odmah posle njegovog odlaska zaškripao kapidžik i Parašina majka je ušla u baštu.

Eto zašto se Paraša plašila da ide u pčelinjak.

Sunce je već zalazilo iza drveća; senke debelih lipa su, poput beskrajno dugih traka, legle na livadu, još nedugo pre toga pokrivenu visokom travom i sitnim livadskim cvećem, a sad uredno pokošenu starčevom kosom. Lišće, grmovi i granje, ozareni oproštajnom svetlošću, blistali su jače nego u podne.

Na proplanku su se uzdizala dva uredna plasta. Paraša je upravo bila složila jedan, kad joj otac reče:

– Pođi, skupi travu kod jasićâ! Pokosio sam je malopre... A ja ću da se malo odmorim...

Paraša krenu ka mladom jasiću, koji se nalazio nedaleko od pčelinjaka, pronade u čestaru mali proplanak i stade grabuljama skupljati travu.

Ubrzo se i tu pojavio plast. Umorna od žege, Paraša prileže na sveže seno. Neosetno je utonula u san, uljuljkana šapatom jasića i predvećernjim cvrkutom ptica koje su se spremale za spavanje.

Spustila se noć; i to kakva – mirisna, tiha, puna mesečine! U selu su se, jedno za drugim, gasila svetla; već je utihnula i pesma koja se dugo i tužno razlegala nad poljem...

Osvežena rosom, raž je u polju stajala nepomično, kao da se odmarala od dnevnih napada vetra.

U šumi je vladala jeziva tišina.

Najmista je bio dobro raspoložen i brzo je koračao drumom; već se, u daljini, videla šuma u kojoj mu je crnokosa devojka zakazala sastanak.

Evo, sišao je s drumu i krenuo stazom; pred njim se crnela omanja šuma, iza nje je ležala udolina, nad njom se dizala gora, a na gori je rastao gaj.

Bodro je prebacio ogrtač preko desnog ramena i ušao u šumicu. Korača – ništa...

Odjednom nešto krcnu zdesna. Oslušnuo je. Tišina... Zvuk se ponovi. Pa još jednom, pa još jednom. Potom se začuše koraci i, bučno razmičući granje, na usku stazu izbi neki čovek.

Najmista nije zastao, nastavio je da korača. Čovek se skloni u stranu i propusti ga.

Već su bili udaljeni dvadesetak koraka jedan od drugog, kad neznamac viknu:

– Ej! Momče! Poštovani! Kako, molim te, da stignem do Pečora?

Najmista stade i poče neznanцу objašnjavati kuda da ide. U tom času se s leve strane začu jaka buka. Ponovo je zakrckalo lešće, i ovaj put iz šipraga izađoše dva mužika. Bez i malo oklevanja krenuli su pravo na mladog momka, i u isti čas, kao da je odustao od puta u Pečore, vratio se i prvi.

Najmista shvati u čemu je stvar. Srce mu je načas zamrlo, ali hrabrost je pobedila trenutnu bojazan. On se uspravi i glasno ih upita:

– Šta hoćete od mene?

– Da izvadiš novčanik! – odgovori najviši i najplećatiji skitač.

– A šta ako nemam para?

– Ako nemaš? Mora biti da imaš! Misliš da smo mi slepi?.. Videli smo tvoj buđelar na vašaru u Pečorama. Šta si juče iza konoplje govorio devojci?.. Sve smo čuli s drumu!.. Hajde, hajde, vadi novčanik!

– Evo kako ću da ti ga izvadim! – viknu najmista i besno udari plećatog skitača snažnom pesnicom u lice.

Ošamućena, ljudeskara ustuknu.

– Evo i tebi – reče najmista drugom i iz sve snage ga odalami u grudi.

Ovaj zastenja i pade na zemlju. Činilo se da je moj junak pobedio; ali treći pljačkaš, koji je do tog trenutka mirovao, odjednom ga otpozadi uhvati u „kragnu“. Poče strašna borba. Onaj što je pao poskoči i besno mu nasrnu na grudi.

Najmista se nije predavao, grčevito je branio svoj novac. Šešir mu je pao s glave, svetle kovrdže su mu se raščupale; po licu, bledom od napora, slivao se znoj; crvena košulja, koju je obukao zbog Paraše, bila je pocepana, između rita su se belela njegovu jaka prsa.

Mesečina je jarko obasjavala drum, i najmista je dobro video razjarena lica svojih protivnika.

Odjednom, usred neme borbe, začu se kloparanje taljiga po drumu. On viknu „upomoć“. Lupa taljiga načas utihnu. Hteo je da vikne još jednom, ali onesvesti ga udarac toljagom po glavi.

* * *

Letos sam ponovo bio u tom kraju i obreo sam se na vašaru u Pečorama.

Vašarište je vrvelo od ljudi, koji se tek predveče počеше razilaziti. Ljubazni vlasnik tog sela i ja tumarali smo po velikom proplanku, na kom su posetioци vašara u malim grupama dočekivali kraj veselog dana. To su uglavnom bili seljaci iz Pečora.

Kad smo se umorili, seli smo pod nadstrešnicu nekog ambara i zagledali se preda se.

– Želite li da vidite Parašu? – odjednom upita moj drugar.

Želeo sam. On pokaza rukom.

Zaista, to je bila Paraša. Ovde su je svi znali; nije propuštala nijedan vašar u okolini, i uvek je na njih dolazila uredno odevena; usrdno se molila u crkvi, potom bi sela negde sa strane i dugo bi ćutke gledala ljude svojim velikim crnim očima. Njene oči su sačuvale negdašnji sjaj, i, uopšte uzev, ona se nije mnogo promenila otkako sam je video poslednji put. Ali uzalud bismo tražili u njenom pogledu nekadašnju ljupku bistrinu i onaj suzni sjaj kojim sam se mladalački oduševljavao pet godina ranije. Njen pogled je bio krotak, ali besciljan i prazan. Uostalom, u njenom ludilu nije bilo ničeg posebnog: pričalo se da je uvek ćutljiva, da ponekad radi i pomaže roditeljima, ali retko progovara, a još ako vidi grubi zeleni ogrtač na crvenoj košulji, neizostavno ispruži prst i nasmeje se tako da čoveku bude vrlo neprijatno, a potom se zavuče negde i dugo i tiho plače.

– Od čega je poludela? – upitao sam mladog zemljoposjednika.

– Svašta se priča – odgovorio mi je. – Ali ja mislim da se sve to može povezati. Njeno ludilo se razvijalo postepeno; kažu da je postalo očigledno tek kroz dva meseca. U početku su svi mislili da je posredi samo patnja. Prvo se prepala kad je u pčelinjak iznenada došao jedan mužik, poznanik njenog oca. Najmista se osvestio i dovukao do ivice šume, ali nije bio u stanju da ide dalje. Tamo ga je, na zemlji, i pronašao taj mužik. Pričalo se i da je lupa njegovih taljiga rasterala pljačkaše, koji su sada pod istragom... (uhvaćeni su). Rekli su kako nisu nameravali da mu skinu odeću zato što su se plašili da bi mogli biti uhvaćeni s njegovim stvarima... a ne bi ni stigli da ga svuku jer su se kola približavala šumi... Ne znam detalje, ali kad je najmista zamolio mužika da ga poveze, ovaj je pomislio da je momak pijan i primio ga je u kola. Najmista je potom zamolio mužika da ga odveze u pčelinjak u šumi... Da je znao šta se zaista dešavalo, mužik bi ga verovatno ostavio tamo gde ga je našao, ali najmista je ćutao, da li iz opreza, ili zato što je bio teško povređen, u svakom slučaju – ćutao je. Mužik ga je odvezeo u pčelinjak; uostalom, bilo mu je usput da ga odveze, i prva osoba na koju su naišli bila je Paraša. Mužik u mraku nije bio siguran da li ide u dobrom pravcu, pa je sišao s taljiga kako bi utvrdio gde se nalazi. Kad – u susret mu ide Paraša. Ona se uplaši i stade da viče. On je oslovi i reče joj svoje ime. „Ja se tek probudila, pa mi se učinilo da si *šumski duh*... Prosto mi se noge odsekoše od straha!“ Kako nije znao za njen i najmistin dogovor, on joj na taj strah dodade još veći kad reče ko mu je u kolima. A ovaj je u međuvremenu prepoznao Parašu i obratio joj se slabim glasom. Kažu da joj je priznao kako je hteo da je obmane. Stari Parašin otac je čuo glasove i izašao sa svetiljkom. Ugledao je taljige i na njima pretućenog najmistu. Eto, tad je počela da ludi. Sačekaj, upitaću je nešto.

– Je li, Paraša – obrati joj se i pokaza na mene – da li ti se dopada ovaj mladi gospodin?

Paraša se zasmeha, uputi nam svoj strašni pogled i ode.

Ko zna, možda me je prepoznala i setila se onog dana kad je prvi put videla najmistu.

– Zašto ste je pozvali? Njen smeh me je zboleo! – rekao sam i okrenuo se.

– I meni je žao što sam zapodenuo razgovor s njom – sa tihim uzdahom odgovori mladi zemljoposjednik.

– Kuda je otišla?

– Verovatno u neku šupu, da plače.

Učutao sam.

U međuvremenu se smračilo. Zbijene u gomilu, žene su kraj ambara dovršavale svoju poslednju pesmu. Svi mušici su se razišli po kućama, osim dvojice-trojice mladih bečara. Pravo preda mnom, iza prozorskog stakla na sveštenikovoju kući, titralo je mutno svetlo kandila. U selu je vladala potpuna tišina. Žene su tiho pevale. Preko sve tamnijeg polja, parajući sveži večernji vazduh glasnim rzanjem, jurio je kući beli razbarušeni konj.

Seoska deca posedaše na travu blizu nas i odjednom, piskutavo, ali prilično usklađeno, zapevaše pesmu brzalicu koja me je jako začudila kad sam je čuo prvi put:

*Na ostrvu se rodi,
Kô Francuz on se vodi,
Polion onaj naš,
Polion onaj naš!*

*Polion je dobošar,
Jevrejima gospodar,
Lukavstvu vrlo sklon,
Jer Francuz vam je on.*

Ne poznaše Jevreji itd...

9. septembar 1853.

(S ruskog preveo **Duško Paunković**)